

2025 жылғы 8 айдағы ЖІӨ өсімінің қорытындысы туралы

Үкіметтің алдын ала деректері бойынша, 2025 жылғы сегіз айда Қазақстан Республикасының экономикасы нақты мәнде өткен жылдың ұқсас кезеңіндегі **3,7%**-бен салыстырғанда **6,5%**-ға өсті.

«BCC Invest» АҚ ЕҰ (бұдан әрі – BCC Invest) Талдау және зерттеу департаменті Қазақстан Республикасының макроэкономикалық көрсеткіштеріне мониторинг жүргізу және болжау бойынша ай сайынғы жұмыстың аясында сыртқы және ішкі факторлардың еліміздің экономикасына әсерін қадағалап отырады.

2025 жылғы 11 қыркүйекте Қазақстан Республикасы Ұлттық экономика министрлігінің ақпараттық ресурсында 2025 жылдың қаңтар айынан тамыз айына дейінгі кезеңдегі экономикалық өсім нәтижесі жарияланды. Экономиканың нақты өсімі өткен жылдың ұқсас кезеңімен салыстырғанда сегіз айда **6,5%**-ды құрады.

Кесте. Сала бойынша ЖІӨ физикалық көлемінің индексі, олардың ЖІӨ үлесі

№	Көрсеткіш	2025 қаңтар – тамыз	
		ФКИ	Үлесі, %-бен
1	ЖІӨ	6,5	100%
2	Тауар шығару	8,8	49,2%
3	Ауыл, орман және балық шаруашылығы	3,4	2,1%
4	Өнеркәсіп	7,6	31,5%
5	<i>Тау-кен өндіру өнеркәсібі</i>	<i>9,7</i>	<i>19,6%</i>
6	<i>Өңдеуші өнеркәсіп</i>	<i>6,5</i>	<i>11,9%</i>
7	<i>Электрмен жабдықтау</i>	<i>Д/ж</i>	<i>Д/ж</i>
8	<i>Сумен жабдықтау</i>	<i>Д/ж</i>	<i>Д/ж</i>
9	Құрылыс	18,1	15,0%
10	Қызмет көрсету	5,1	44,4%
11	Көтерме және бөлшек сауда	8,9	22,2%
12	Тасымалдау және қоймаға жинау	21,5	18,5%
13	Ақпарат және байланыс	<i>Д/ж</i>	<i>Д/ж</i>
14	Қаржы және сақтандыру қызметі	<i>Д/ж</i>	<i>Д/ж</i>
15	Өзге қызметтер (10 сала)	<i>Д/ж</i>	<i>Д/ж</i>
16	Азық-түлік пен импортқа таза салық	5,9	6,4%

Ескертпе: Д/ж – деректер жоқ

Дереккөз: ҰСБ деректері және Үкімет есебі, BCC Invest талдауы

Тауар шығару 8,8% қосып, шамамен **ЖІӨ өсімін 3,2 п.т.** қамтамасыз етті. Мына салалар тауар шығарудың өсуіне сүбелі үлес қосты:

- «Тау-кен өндіру өнеркәсібі»,** нақты өсімі **+9,7%** болды және **ЖІӨ өсіміне 1,3 п.т.** үлес қосты. *Тау-кен өндіру өнеркәсібінің өсуі – Теңіз кен орнын жаңғырту және кеңейту салдары, бұл елімізге шикі мұнай өндіру көлемін ұлғайтуға мүмкіндік берді.*
- «Құрылыс»,** нақты өсімі **+18,1%** болды және **ЖІӨ өсіміне 1,0 п.т.** үлес қосты.. *Саланың өсуі тұрғын үй бағдарламаларында да, инфрақұрылымдық объектілер ішінде де белсенді мемлекеттік қолдаудың салдары болып табылады.*
- «Өңдеуші өнеркәсіп»,** нақты өсімі **+6,5%** болды және **ЖІӨ өсіміне 0,8 п.т.** үлес қосты. *Драйверлері – негізгі машина жасау және металлургия өндірістерін жаңғырту, жаңа желілерді іске қосу және дайын өнімді экспорттық жеткізуді кеңейту.*
- «Ауыл, орман және балық шаруашылығы»,** нақты өсімі **+3,4%** болды және **ЖІӨ өсіміне 0,1 п.т.** үлес қосты. *Мемлекеттік субсидиялардың есебінен ауыл шаруашылығына белсенді түрде қолдау көрсету.*

2025 жылғы 8 айдағы ЖІӨ өсімінің қорытындысы туралы

Қызмет көрсету секторы 5,1%-ға өсіп, ЖІӨ өсімін 2,9 п.т. қамтамасыз етті. Негізгі драйверлер – дәстүрлі мына екі сала:

1. **«Көтерме және бөлшек сауда»**, нақты өсімі **+8,9%** болды және **ЖІӨ өсіміне 1,4 п.т.** үлес қосты. *Саланың негізгі драйвер екенінің растамасы – сондай-ақ түпкілікті пайдалану әдісімен ЖІӨ бойынша деректер, мұнда экономика өсуінің негізгі драйвері – үй шаруашылықтарының тауарлар мен көрсетілетін қызметтерді тұтынуы.*
2. **«Тасымалдау және қоймаға жинау»**, нақты өсімі **+21,5%** болды және **ЖІӨ өсіміне 1,2 п.т.** үлес қосты. *Еліміздің ішінде шикізат пен өнеркәсіп жүктерін тасымалдау көлемі ұлғайды, бұл өндірудің және қайта өңдеудің өсуіне тікелей байланысты.*
3. **Қалған қызмет салалары** жиынтығында **ЖІӨ өсіміне 0,2 п.т.** үлес қосты.

Бұл ретте **азық-түлік пен импортқа салынатын таза салықтың** өсу қарқыны ЖІӨ-нің өсуіне **0,4 п.т.** деңгейіндегі үлеспен рекордтық **5,9%**-ға өсті. Бұл неге маңызды?

1. **Бюджет кірісі.** Салық түсімінің ұлғаюы әлеуметтік бағдарламалар мен бюджеттен жалақы алатындарға төлемдерді қаржыландыруды сақтап қалуға көмектеседі.
2. **Экономика үшін салдары.** Бір жағынан, бұл мемлекеттік инвестиция үшін ресурс береді, екінші жағынан, бизнес пен соңғы тұтынушылардың шығынын арттырады, бұл тұтынушылық сұранысты тежеп, инфляцияны тездетуі мүмкін.

Алайда макроэкономикалық теорияға қарасақ, еліміздегі экономикалық өсім мен инфляцияның өзара байланысын көрсететін ақшаның сандық теңдеуі еске түседі.

$$M * V = Y * P$$

*мұнда M – ақшалай масса,
V – ақша айналымының жылдамдығы,
Y – шығарылым өсімі,
P – баға өзгерісі.*

Ұлттық Банктің деректері бойынша, ақша массасы жылдық көрсеткіште **16,6%-ға** өсті, бұл ретте экономика **6,5%-ға** өсті, бұл ақша айналымының жылдамдығын сақтаған кезде экономикадағы баға қысымына алып келеді. Нәтижесінде 2025 жылдың тамыз айының қорытындысы бойынша инфляция **12,2%**-ды құрады.

Реттеушінің өзі өзінің баспасөз релизінде көрсеткендей, тарифтік реформаларды жалғастыру, фискалдық ынталандыру және тұрақты бөлшек кредиттеу аясында **сұраныс тарапынан неғұрлым жоғары инфляциялық қысым** байқалады.

Нақты ЖІӨ-нің рекордтық өсуі **іскерлік белсенділік пен айналымды арттырады**, бұл ақша айналымы жылдамдығының өсуіне ықпал етеді. Егер бір мезгілде ақша агрегаттары кеңейсе, олардың сомасы экономика өсімінен оза бастайды да, **«артық» номиналды сұраныстың** бір бөлігі бағаға кетеді. Басқаша айтқанда, егер теңдеудің оң жағы сенімді қарқынмен өссе, онда теңдеудің сол жағы өзінің өсуімен жауап бере отырып, теңгерімге ұмтылады.

Сондықтан экономиканың жылдам өсуі – бұл **жұмыспен қамту мен кірістің артықшылығы**, бірақ ақшаны қатты ұстап қалмай және үміттенбей, ол **инфляция үшін отынға** айналады. Пайыздық мөлшерлемелердің одан арғы динамикасы Фишер әсерімен және Тейлордың түрлендірілген ережесімен түсіндіріледі. Инфляцияны мақсатқа қайтару үшін реттеуші мөлшерлемені көтереді, сөйтіп кредиттік мультипликаторды өшіріп, айналым жылдамдығын тұрақтандырады. Егер қызып кетуді **елемесек**, күткен үміт сейіледі, бағам мен шығын бағаны көтереді, ақыр соңында **мөлшерлемелерді бәрібір көтеруге тура келеді** – тек **әлдеқайда жоғары және қатаң отырғызу арқылы**.

Маңызды ақпарат. Дисклеймер

«BCC Invest» АҚ клиенттері үшін тәуекелдер туралы ақпарат

Маңызды ақпарат:

Бұл материал тек ақпарат беру мақсатында таратылады. Осы материалды тарату инвестициялық кеңес беру қызметі емес. Осы материалда келтірілген ақпарат жеке инвестициялық ұсыным емес. Осы материалды алушы шешім қабылдау үшін ұсынылған ақпаратқа ғана сүйенбеуге тиіс. Есептерді, тарихи деректерді және осы материалда қамтылуы мүмкін өзге де ақпаратты «BCC Invest» АҚ қызметкерлері жария дереккөздерден алынған ақпарат пен деректердің негізінде дайындады. «BCC Invest» АҚ мұндай ақпараттың толықтығын, дәлдігін және анықтығын тексермейді және тексеруге міндетті емес. «BCC Invest» АҚ ұсынатын кез келген ақпаратты клиент тек өз қалауымен пайдаланады және тәуекелін өзі көтереді.

«BCC Invest» АҚ ұсынатын ақпарат қандай да бір бағалы қағазды сатып алу туралы ұсыныс және/немесе сату бойынша міндеттеме емес, мәміле жасасуға итермелемейді және инвестициялық, салық және заң мәселелері бойынша, оның ішінде жасалатын мәміленің алушының нақты мақсаттарына сәйкестігі туралы мәселе бойынша ақпарат алушыға ұсыным емес.

«BCC Invest» АҚ олар туралы ақпаратты ұсынатын бағалы қағаздармен, оның ішінде шетелдік бағалы қағаздармен, валютамен, базистік активтердің сан алуан түрлі туынды қаржы құралдарымен (бұдан әрі – «Қаржы құралдары») операция жүргізбес бұрын, осы ақпаратты алушылар аталған қаржы құралдарын сипаттайтын құжаттармен (эмиссия проспектісі және т.б.) танысуы қажет және қаржы құралдарымен мәміле жасасқанға дейін өзінің қаржы, заң, салық, бухгалтерлік есеп мәселелері жөніндегі кеңесшілерінен және өзге де кеңесшілерінен жан-жақты кеңес алуға тиіс. Қаржы құралдарымен мәмілелер жасасу белгілі бір тәуекелмен ұштасып жатыр, олар үшін жауапкершілік «BCC Invest» АҚ-қа жүктелуі мүмкін емес, өйткені олар тараптардың қисынды бақылауынан тыс және олардың осындай тәуекел салдарын болжау және алдын алу мүмкіндіктері шектеулі немесе мүмкін емес. Ақпарат алушы қаржы құралдарымен мәмілелер жасау мүмкіндігін өз бетінше бағалауға тиіс. Ақпарат алушы, егер оның экономикалық және заңды мәні, құжаттамасы, шарттары мен онымен байланысты тәуекелдері түсініксіз болып қалса немесе ақпарат алушының мақсатына, ниетіне және күткен үмітіне сәйкес келмесе, мәміле жасаспауға тиіс. Қаржы құралдарымен мәмілелер жасасу елеулі қаржылық және өзге де тәуекелді тудыруы мүмкін. Осы себептен бұл мәмілелер өзіне тиісті тәуекелді қабылдауға дайын және олармен байланысты ықтимал қаржылық шығынды көтере алатын адамдарға арналған. Кез келген мәмілені жасамас бұрын ақпарат алушы тиісті мәмілені жасасуға байланысты туындайтын тәуекелді түсінетініне және кез келген оқиға өрбіген кезде өзіне қабылдаған міндеттемелерді орындау үшін қажетті қаржылық және өзге де ресурстары бар екеніне көз жеткізуі қажет. Қаржы нарығында операция жүргізу туралы шешім қабылдаған кезде, қаржы құралдарына инвестициялау күтілетін кірісті алмау, инвестицияланған қаражаттың бір бөлігін, тіпті барлығын жоғалту, ықтимал шығыс пен шығын тәуекелін көтеретінін ескерген жөн. Болжамды оң кірістілік туралы ақпарат тек болжам ретінде ғана бағалануы мүмкін. Инвестициялық қызметтің бұрынғы нәтижесі болашақтағы нәтижені айқындамайды, ал активтердің құны көтерілуі де, түсуі де мүмкін. Шетел валютасын айырбас бағамының өзгеруі инвестиция құнының азаюына немесе ұлғаюына әкелуі мүмкін. «BCC Invest» АҚ ақпаратты пайдалану негізінде ақпарат алушы алуы мүмкін қаржылық нәтижеге қатысты кепілдік бермейді немесе оны растамайды және қандай да бір жауапкершілікті өз мойнына алмайды.

«Мүдделер қақтығысы»

«BCC Invest» АҚ брокерлік қызмет көрсету және номиналды ұстау бойынша қызмет көрсету туралы шарттардың үлгілік нысандарында жазылғанға ұқсас қызметтерді үшінші тұлғаларға көрсететінін, сондай-ақ өзге шарттар бойынша үшінші тұлғалардың тапсырмаларын қабылдайтынын және үшінші тұлғалардың мүдделері мен өз мүдделері үшін бағалы қағаздармен және өзге де қаржы құралдарымен мәмілелер мен өзге де операцияларды жүзеге асыратынын және Қазақстан Республикасының қолданыстағы заңнамасына сай кәсіптік қызмет түрлерін қоса атқару тәртібімен үшінші тұлғаларға өзге де қызметтер, оның ішінде ақпараттық қызмет, қаржылық кеңес беру, андеррайтинг қызметтерін, облигация ұстаушылардың өкілінің қызметін, активтерді сенімгерлік басқару және маркет-мейкер қызметтерін көрсететінін хабарлаймыз.

Жоғарыда аталған қызметтерді көрсету барысында «BCC Invest» АҚ мұндай қызметтерді көрсеткені үшін сыйақы алады, бұл «BCC Invest» АҚ пен клиенттің арасында мүдделер қақтығысының туындауына әкеп соғуы мүмкін.

«BCC Invest» АҚ, егер мұндай мәмілені орындау мүдделер қақтығысының туындауына әкеп соқтырса, клиентке қаржы құралдарымен мәмілелер жасауға кеңес бермейді.

Бағалы қағаздар нарығында қызметті жүзеге асыруға берілген 10.07.2018 жылғы № 3.2.235/12 мемлекеттік лицензия.